

№ 24.

Warszawa, d. 14 czerwca 1924 r.

№ 24.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Chmielna 2 m. 6, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY” bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

S K F

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZE- MYSŁOWCÓW METALOWYCH.

W sobotę dnia 21 czerwca 1924 r. o godz. 18-iej w lokalu Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów w Warszawie, Chmielna 2 m. 8, odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia przez Prezesa Rady;
- 2) Wybór przewodniczącego, sekretarza i skrutarów;
- 3) Zatwierdzenie protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 20. II. 1924 r.
- 4) Sprawozdanie z działalności Związku za r. 1923;
- 5) Bilans za 1923 r.;
- 6) Sprawozdanie komisji rewizyjnej;
- 7) Stan obecny przemysłu i środki sanacyjne;
- 8) Plan działania na przyszłość najbliższą;
- 9) Wybory członków Rady i zastępców;
- 10) Wybory członków komisji rewizyjnej;
- 11) Sprawy bieżące: a) ustalenie znaku dla członków;
- 12) Wnioski członków.

Na podstawie art. 35 Statutu powyższe Zgromadzenie Walne będzie prawomocne bez względu na liczbę członków obecnych.

POSIEDZENIE RADY P. Z. P. M.

W piątek dnia 20 czerwca r. b. o godz. 18-iej m. 30 w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych (Chmielna 2 m. 5) odbędzie się posiedzenie członków Rady P. Z. P. M. z następującym porządkiem obrad:

1. Zatwierdzenie protokołu posiedzenia Rady z dnia 5 maja r. b.

2. Sprawozdanie dyrekcji z działalności w ciągu m. maja.
3. Sprawozdanie finansowe za kwiecień i maj.
4. Sprawy wnoszone na Zwyczajne Zgromadzenie Walne.
5. Sprawy celne.
6. Sprawy bieżące.
7. Wnioski członków.

Z GRUPY II WYTWÓRNI MASZYN I NARZĘDZI ROLNICZYCH P. Z. P. M.

W sobotę dnia 21 czerwca 1924 r. o godz. 12 w p. w lokalu Centralnego Zw. P. P. G. H. i F. w Warszawie, Chmielna 2 m. 8, odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Grupy II P. Z. P. M. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia przez prezesa Zarządu;
- 2) Wybór przewodniczącego i sekretarza;
- 3) Zatwierdzenie protokołu Walnego Zgromadzenia z dn. 4-go maja 1923 roku;
- 4) Sprawozdanie z działalności Grupy;
- 5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 6) Zatwierdzenie budżetu na 1924 rok i ustalenie składek na 1924 rok;
- 7) Wybór członków Zarządu, ich zastępców i członków Komisji Rewizyjnej;
- 8) Sprawy kredytowe;
- 9) Sprawy celne i surowców;
- 10) Ogólny stan przemysłu maszyn rolniczych;
- 11) Sprawy bieżące i wnioski członków.

REZOLUCJE CENTRALNEGO ZWIĄZKU P. P. G. H. i F. DOTYCZĄCE NAPRAWY STOSUNKÓW PRZE- MYSŁOWYCH W POLSCE.

Dzięki uprzejmości Dyrekcji Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów możemy podać naszym czytelnikom wyciąg z memoriału, złożonego w dniu dzisiejszym Radzie Gospodarczej, w którym wymienione są następujące środki, niezbędne do opanowania obecnego kryzysu przemysłowego.

I. W dziedzinie organizacji przedsiębiorstw.

1. Przeprowadzić obniżenie kosztów produkcji przez powiększenie przeciętnej wydajności, przypadającej na jednostkę czasu i na jednego robotnika.

W tym celu:

a) Sprowadzić wzajemny stosunek liczebny poszczególnych kategorii pracowników w danym dziale wytwórczości do norm, przyjętych w analogicznych produkcjach na zachodzie i zredukować nadmiar robotników i urzędników.

b) Wszędzie, gdzie tylko technicznie da się to przeprowadzić, a dotąd przeprowadzone nie zostało, przejść z płacy dniówkowej na akordową lub na system premji.

2. Uporządkować organizację przemysłów, opartych na jednorodnej masowej wytwórczości, w drodze porozumień i syndykatów mających na celu:

a) specjalizację przedsiębiorstw, techniczne ich udoskonalenie, zwiększenie intensywności poszczególnych jednostek technicznych,

b) uproszczenie zbytu przez zniesienie zbytecznych stopni pośrednictwa.

II. W dziedzinie polityki kredytowej.

1. Punktualnie uiszczać należności skarbu z tytułu zamówień państwowych. Uregulować zaległości z tego tytułu.

2. Uwzględnić w polityce dyskontowej Banku Polskiego w należyтым stopniu potrzeby tych działów przemysłu, które dotąd z państwowego kredytu dyskontowego nie korzystały, a obecnie wskutek zmienionych warunków zbytu zmuszone są z niego korzystać (górnictwo).

3. Zastosować bardziej liberalną politykę dyskontową w Banku Polskim (w szczególności nie odrzucać weksli, mających obok jednego mało znanego podpisu—dwa pierwszorzędne).

4. Umożliwić Bankowi Polskiemu wykonywanie przysługującego mu prawa dyskonta warantów (świadectw zastawowych) — przez upoważnienie ministra skarbu w ogólnej ustawie o pełnomocnictwach do wydania rozporządzenia o warantach i składach warantowych.

5. Wobec likwidacji dawnych kredytów towarowych P. K. K. P., zastój zbytu i braku materiału dyskontowego, uruchomić na możliwie szeroką skalę kredyty towarowe i kredyt otwarty za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego.

6. Zmienić statut P. K. O. w kierunku rozszerzenia jej działalności i uruchomienia za jej pośrednictwem większych, aniżeli obecnie, kapitałów dla zasilenia potrzeb życia gospodarczego.

7. Zaniechać stosowanych w ostatnich czasach ograniczeń kredytów gospodarczych P. K. O.

8. Przewidzieć w ogólnej ustawie o pełnomocnictwach wydanie rozporządzenia regulującego obrót czekowy.

9. Wznowić kredyty rembursowe dla przemysłu, udzielane dotąd przez P. K. K. P. na mocy kontraktu z Lazar Brothers w Londynie.

10. Uzyskać długoterminową państwową pożyczkę zagraniczną w celu zorganizowania długoterminowego kredytu inwestycyjnego dla reorganizacji przedsiębiorstw przemysłowych.

III. W dziedzinie polityki względem spółek akcyjnych.

1. Zaniechać projektu ograniczenia prawa walnych zgromadzeń co do rozporządzania niewykorzystaną przez akcjonariuszy częścią nowych emisji.

2. Wydać ustawę o spółkach akcyjnych opartą na zasadach systemu meldunkowego.

IV. W dziedzinie polityki podatkowej.

1. Zmniejszyć obciążenie towaru kosztami podatku obrotowego (przemysłowego), a w tym celu:

a) znieść wielokrotność obciążenia podatkiem obrotowym jednego i tego samego towaru i pobierać podatek raz tylko w momencie przejścia towaru od producenta do hurtownika (węgiel) lub od hurtownika do detalisty (towary włókiennicze);

b) obniżyć istniejące normy podatku.

2. Przywrócić długoterminowe obligacje jako środek płatności podatku majątkowego.

3. Wprowadzić dla osób prawnych specjalną skalę podatku dochodowego, zależną od dochodowości przedsiębiorstwa, a nie od absolutnej sumy dochodu.

4. Pozwolić przedsiębiorstwom przemysłowo-handlowym na okres lat 10-ciu amortyzować wszystkie nowe inwestycje w ciągu lat 5-ciu.

5. Niezwłocznie całkowicie zawiesić państwowy podatek obrotowy (przemysłowy) i komunalny dodatek do niego dla wszystkich towarów wywożonych zagranicę.

6. Niezwłocznie całkowicie skasować państwowy podatek węglowy od węgla wywożonego zagranicę.

7. Niezwłocznie rozszerzyć stosowaną już obecnie bonifikację podatku węglowego dla tych dziedzin wytwórczości, w których węgiel stanowi poważniejszą część kosztów produkcji.

V. W dziedzinie polityki celnej.

1. Niezwłocznie skasować opłaty wywozowe od wyrobów przemysłowych.

2. Nie dopuścić zwiększenia przywozu wyrobów przemysłowych zagranicznych, a w tym celu podwyższyć stawki celne dla tych towarów, których ceny na polskim rynku są istotnie niższe, niż koszty produkcji takich samych towarów w kraju.

3. Wzmocnić straż celną i walkę z przemyślnictwem. Wprowadzić w tym celu tam, gdzie to jest technicznie do przeprowadzenia, plombowanie towarów zagranicznych, co, przy równoczesnym wprowadzaniu przez producentów krajowych plombowania towarów własnych, stworzy rzeczywistą możliwość ścigania wewnątrz kraju przemycanych towarów. Wprowadzić na próbę ten sposób dla towarów włókienniczych.

VI. W dziedzinie polityki kolejowej.

1. Zrewidować taryfę przewozową w myśl założeń przedstawionych na posiedzeniu Rady Przemysłowo-Handlowej w dniu 24 maja r. b. przez departament handlowy ministerstwa przemysłu i handlu oraz rozwijających te założenia wniosków poszczególnych organizacji gospodarczych. Mianowicie:

a) wprowadzić specjalne taryfy kierunkowe (eksportowe) dla towarów wywożonych zagranicę;

b) zniżyć stawki dla towarów obciążonych kosztami przewozu nadmiernie w stosunku do ich zdolności ponoszenia tych kosztów.

2. Niezależnie od robót inwestycyjnych ogólnego charakteru (patrz dział VII), przyspieszyć roboty koło rozbudowy stacji przetokowej w Chybiu oraz niezwłocznie przystąpić do rozszerzenia stacji pogranicznych Sniatyn, Zwaryń, i przedewszystkiem—Piotrowice.

VII. W dziedzinie polityki inwestycyjnej.

1. Przeprowadzić na szerszą skalę inwestycje o znaczeniu państwowym i użyteczności publicznej, (nowe linje kolejowe, porty, zagospodarowanie lasów państwowych), oparte, ze względu na sytuację finansową Państwa, na długoterminowym kredycie dla Państwa w drodze umów z kapitalistami krajowymi i zagranicznymi.

2. Popierać i ułatwiać również wszelkimi dostępnymi środkami inicjatywę prywatną w dziedzinie inwestycji o znaczeniu państwowym i użyteczności publicznej.

3. Zdobyć pożyczkę zagraniczną dla inwestowania przedsiębiorstw państwowych i ożywienia w ten sposób życia gospodarczego.

VIII. W dziedzinie ustawodawstwa pracy.

Ustosunkować prawodawstwo w dziedzinie długości dnia pracy, urlopów i świąt w ten sposób, aby ogólna liczba godzin pracy rzeczywistej w ciągu roku była w Polsce nie mniejsza, aniżeli w przemysłowych państwach zachodnich. W tym celu:

1. Co do długości dnia roboczego: przeprowadzić zasadę 48-mio godzinnego tygodnia pracy przy zastosowaniu następujących warunków:

a) wprowadzić za przykładem państw zachodnich (Francja, Włochy) regulację czasu pracy rzeczywistej, a nie, — jak to jest u nas dotychczas, — czasu gotowości do pracy,

b) w gałęziach pracy, ulegających sezonom naturalnym lub gospodarczym, przyjąć odpowiednią ilość godzin pracy, obliczoną na dłuższy kalendaryzowy okres czasu, niż tydzień, jak we Francji, Włoszech, Belgji,

c) rozluźnić przepisy co do dodatkowych godzin pracy, a mianowicie:

aa) przedłużyć roczną ilość dodatkowych godzin pracy,

bb) ustalić wynagrodzenie za dodatkowe godziny pracy, na 25%, względnie 50% więcej niż płaca normalna, zamiast 50 i 100%.

cc) uprościć procedurę stosowania godzin dodatkowych, przez wprowadzenie obowiązku meldowania, a nie jak dotychczas, otrzymywania zezwoleń.

U w a g a: Postulaty o zachowaniu 48 godz. tygodnia pracy są uwarunkowane ustaleniem się przepisów o czasie pracy w Rzeszy Niemieckiej zgodnie z konwencją waszyngtońską z r. 1919 o 8 godz. dniu pracy. W przeciwnym wypadku Rząd Rzeczypospolitej będzie musiał skorzystać z prawa czasowego przedłużenia dnia pracy, przysługującego mu na mocy art. 6 p. b. ustawy o czasie pracy w wypadkach spowodowanych koniecznościami narodowymi.

Cena odlewów z metali półszlachetnych.

Podług notowań Koła Odlewni metali półszlachetnych od dnia 15 stycznia obowiązują aż do odwołania następujące ceny na: armaturę mosiężną . . . . . 2 zł. 90 gr.

armaturę brązową . . . . . 3 zł. 50 gr.
fosforbrązową . . . . . 3 „ 85 „
odlew mosiężny galanteryjny . 4 „ 20 „
Ceny te rozumieją się za 1 kg.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. **S. J. Okolski.**
REDAKTOR inż. **Maurycy Chorzewski.**

CENY OGŁOSZEŃ: *Przed tekstem:* cała strona złp. 100; pół strony złp. 60; 1/4 strony złp. 35; 1/8 strony złp. 20;
Za „ „ „ „ 80; „ „ „ 45; „ „ „ 27; „ „ „ 15;
1 Złp. równy frankowi złotemu podług kursu urzędowego w dniu poprzedzającym dzień płatności rachunku.

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprężacze** pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkoznańce, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłków 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. 1 by rewołwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczym nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Rusztzy ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA	LWÓW	KRAKÓW	POZNAŃ	LUBLIN	GDĄŃSK
Jerozolimska 51	Zybkiewicza 39	Basztowa 24	Wały Z. Augusta 2	Krak.-Przedm. 58	Schüsseldamm 62

Źródła zakupu:

- Armatura na parę i wodę:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Beczki żelazne:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
• S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Dźwigniki—łańcuchy:** Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
• Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
• Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Garbarskie maszyny:** B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Gwoździarki i ciągarcki:** B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Imadła ślusarskie kute:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Konstrukcje żelazne:** Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.
• S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-48.
- Kotły parowe:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kuto lane odlewy:** Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- Kuźnie polowe:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Liny stalowe—Drut stalowy:** Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
- Lokomobile przemysłowe:** Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Łańcuchy** Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Łańcuchy „Galla”:** Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Maszyny rolnicze:** Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Maszyny ceglarskie:** B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Odlewnie żelaza:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Odlewnie żelaza i metali:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
• B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Okna żelazne:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
• Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:** B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Prasy, tłoczarki cierne, mimośrodowe i balansowe:** B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Pędnie:** Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
• B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.
• B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Pompy:** Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.
- Sikawki i narzędzia ogniowe:** Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Suwnice (kran) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:** Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
• Bracia Jenike, inż. Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
- Turbiny wodne syst. Francis'a** o wysokim współczynniku pożytecznego działania. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
• Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Walce młynskie utwardzone:** St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Wiertarnie kolumnowe szybkie:** Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.